

2. Samenwerken met boeren en buurtbewoners

Natuur, recreatie en agrarische bedrijfsvoering kunnen hier goed samengaan. Boeren uit de omgeving beheren het grootste deel van het gebied. In de zomer kunnen zij hun rundvee laten grazen op het kruidenrijke grasland. Andere delen van het gebied worden gemaaid en gehooïd. Niet alleen koeien en schapen profiteren van het kruidenrijke hooi. Ook bij paardeneigenaren is het hooi uit natuurgebieden gewild. De natuur wordt beter van de gecoördineerde samenwerking in het (natuur)beheer. En hoe mooi zou het zijn als ook zorgboerderijen in de omgeving hierin een rol krijgen.

Naast deze grootschalige beheermaatregelen zijn kleine beheermaatregelen in het gebied ook nodig. Denk bijvoorbeeld aan het verwijderen van spontaan opschietende bomen, het maaien van riet, en controle en kleine reparaties aan hekwerken en recreatievoorzieningen. Taken die opgepakt kunnen worden met een groep betrokken buurtbewoners die het leuk vindt om buiten bezig te zijn. Dit kan een vrijwilligersgroep zijn die op een vaste dag in de week aan het werk gaat, maar ook natuurwerkdagen, maatschappelijke stages of andere projecten met scholieren kunnen helpen bij het uitvoeren van het beheer.

3. Vergroten recreatief aanbod

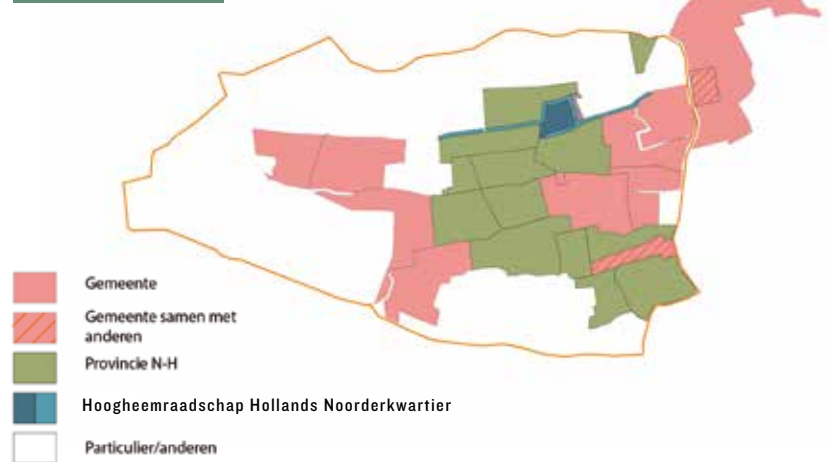
Het idee voor de Zuurvenspolder is om de polder in te richten als natuurlandschap: een gebied waar de natuurgerichte recreant kan wandelen over een netwerk van wandelpaden. Hierdoor wordt het een interessant en toegankelijk recreatiegebied voor Bergenaren en Alkmaarders. Zij kunnen er korte ommetjes maken of wat grotere wandelingen, om te onthaasten en om van de natuur te genieten. Er moet nog onderzocht worden welke recreatievormen passen in deze polder. Gedacht wordt aan het ontwikkelen van kleinschalige recreatieve en educatieve voorzieningen tegen het decor van de rijke variatie van planten en dieren in de polder. Dit kunnen strategisch geplaatste banken zijn, een vogelkijkhut,

Colofon:
Foto: Ijger Prastman, Saline Verhoeven, Ernest Briët, Raymond en Floor van Splunder, Gerry Hurkmans, Fotografie, Pien van Breugel, Gerard Bos, Luke Huisjes, Spekkelink, Gerry Hurkmans, Kees Schuurman, Memo Scheffer, Joke Huisjes, Spekken, Wiering, Sandra Boersen

informatiepanelen of uitgezette routes. Ook zou de molen op de molenplaats kunnen worden hersteld of andere verwijzingen naar de rijke historie worden aangebracht.

Eigendomskaart

Op deze kaart is in beeld gebracht welke gebieden in eigendom van overheden zijn. Goed is te zien dat gemeente en provincie een

groot aaneengesloten areaal in de polder bezit. Dit biedt kansen voor het realiseren van de hierboven beschreven visie. Er zijn ook percelen

van particulieren/anderen die mogelijk op de markt komen.

Zoneringskaart

Op de zoneringskaart staat in grote lijnen aangegeven hoe het gebied ingedeeld is. Centraal de topnatuur,

daaromheen natuur met extensieve recreatie, voor wandelaars en natuurgenieters, op een aantal

plekken in het gebied is er ruimte voor intensieve recreatie zoals de natuurspeeltuin.

Als inwoner van Bergen fietste ik al vaak langs de Zuurvenspolder en iedere keer dacht ik 'Oh, wat is dit prachtig en wat zou ik dolgraag vanuit Landschap Noord-Holland een bijdrage leveren om deze fraaie polder te behouden of deels in eigendom te krijgen.' Ik ben echt niet hebberig, maar ik weet dat dit soort juweeltjes te vaak sneuvelen voor 'ontwikkeling'. Ik was dus meer dan blij verrast toen buurtbewoners Raymond van Splunder en Gerry Hurkmans ons benaderden met de vraag of we ze konden helpen om de polder als natuurgebied veilig te stellen. Ja, natuurlijk wilden we dat! Dat is zelfs een van de speerpunten van Landschap Noord-Holland en past helemaal in ons beleid.'

Ernest Briët
Directeur, Stichting
Landschap Noord-Holland

De historische Zuurvenspolder heeft door de eeuwen heen zijn oude polderstructuur en openheid behouden. Zowel de bodem als het reliëf van het landschap vertonen nog zeer oorspronkelijke kenmerken. Iets wat in een tijd van egaliseren en omploegen steeds zeldzamer wordt. Dit unieke karakter heeft de polder te danken aan een lange geschiedenis. Zowel de natuurlijke dynamiek van zee, bodem en water als de manier waarop mensen het landschap door de eeuwen heen hebben gebruikt, hebben bijgedragen aan de rijke variatie van het landschap.

Nu ligt Bergen veilig achter de duinen, maar in de 13e eeuw zag de omgeving van Bergen er uit als een waddengebied, dat door invloed van eb en vloed regelmatig werd overspoeld. De Zuurvenspolder stond toen onder invloed van de zee: het Zeegat van Bergen. Vanuit het oosten, via rivier de Rekere (nu het Noord-Hollands kanaal), wierpen in- en uitstromende wadkreeken strandwallen op en vormden laagtes daartussen.

Een nieuwe toekomst voor een oude polder

De voornaamste doelen van het plan zijn het verhogen van de biodiversiteit, het veiligstellen van de openheid en het tegengaan van verrommeling van het landschap, met respect voor cultuurhistorie en archeologie. De (toekomstige) natuurwaarden en het zichtbaar maken van de ontstaans- en bewoningsgeschiedenis maken het gebied ook zeer geschikt om er te recreëren en voor educatieve doeleinden. Door in het gebied een zonerings aan te brengen van intensieve

en meer extensieve vormen van recreatie kan dit uitstekend samen gaan met de ontwikkeling van zeer soortenrijke topnatuur, waarin landbouw bijdraagt aan het beheer van deze natuur.

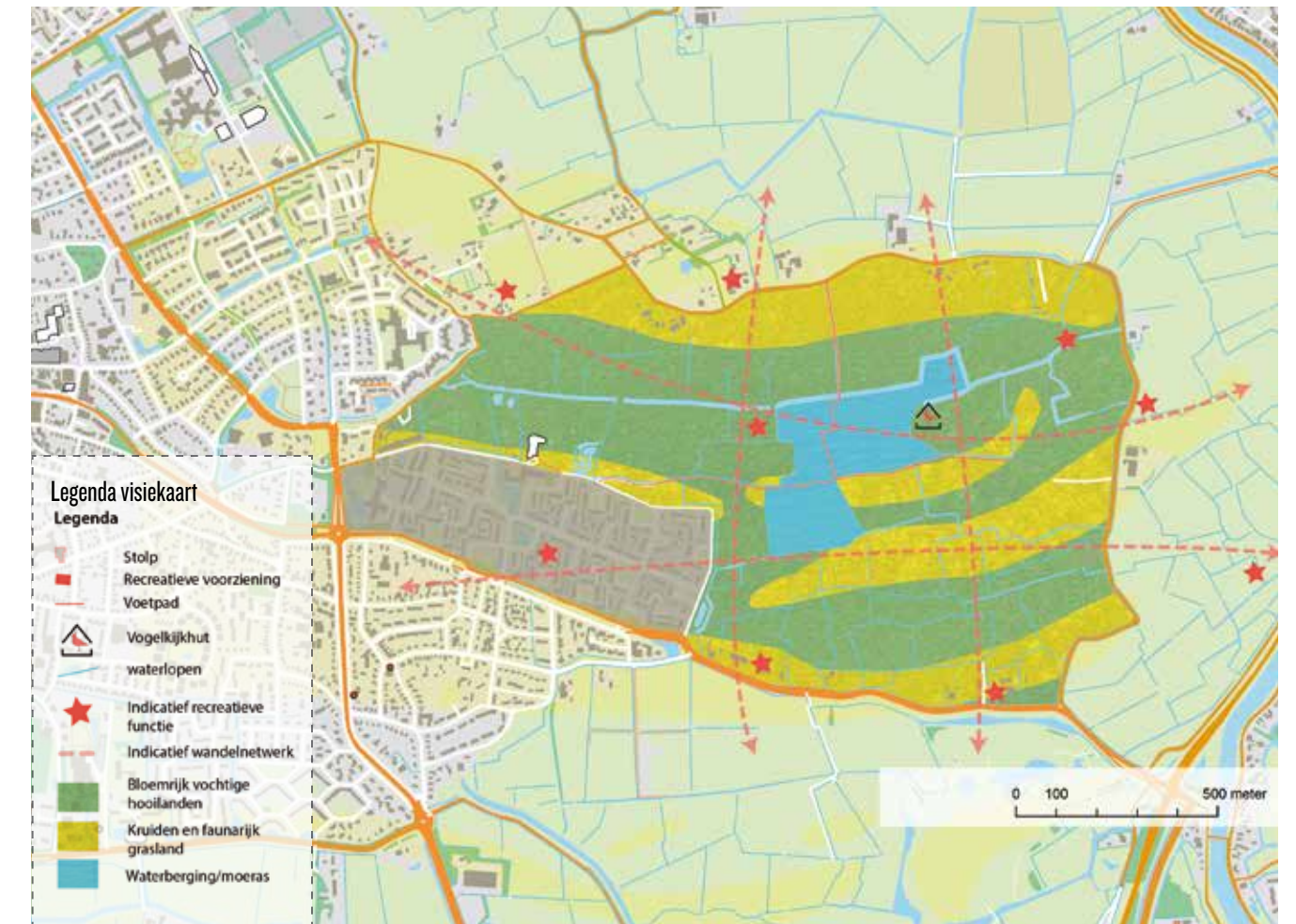
De Zuurvenspolder is een polder met potentie. Wij kunnen niet wachten om aan de slag te gaan, maar wij doen het graag samen met u. Daarom horen we graag uw mening en bieden wij u de gelegenheid vragen te stellen tijdens

een speciale bijeenkomst of per e-mail. Voor de bijeenkomst vindt u hierbij een uitnodiging. Voor vragen per e-mail kunt u gebruik maken van het volgende e-mailadres: zuurvenspolder@gmail.com

Een briefje schrijven kan ook. U krijgt altijd antwoord. U kunt het volgende postadres gebruiken: Oude Natteweg 35 1862 CV Bergen.

NATUURLANDSCHAP ZUURVENSPOLDER

VISIE OP NATUURLANDSCHAP ZUURVENSPOLDER
Augustus 2020

RECREATIE

- ★ Indicatief recreatieve functie
- - - Indicatief wandelnetwerk
- Woonwijk

NATUURTYPEN

Vochtig dotterbloemgrasland

Waterral

Kruiden en faunairijk grasland

- Bloemrijk vochtige hooilanden
- Kruiden en faunairijk grasland
- Waterberging/moeras

HUIDIGE SITUATIE

- ⊠ Baakmeergeest (1660)
- Molenplaats (1660)
- Meertje kaart 1660
- Verdwene Molensloot (1666)
- Prov. monument
- Traject stoomtram
- Traject decauvillebaan
- Lokatie steenfabriek
- Historische dijk
- ★ Archeologische waarneming
- Stolp
- Recreatieve voorziening
- Voetpad
- ▨ NNN gebied
- Water
- Agrarisch land/strandvlakte
- Agrarische land/haakwal

Kaart J. Dou 1660

Ruigtekruiden

Molensloot

EEN NIEUWE TOEKOMST voor een oude polder

De Zuurvenspolder is een bijzondere polder van zo'n 137 hectare aan de oostzijde van het Noord-Hollandse dorp Bergen. Door de eeuwen heen zijn hier de oude polderstructuur en openheid behouden en gebleven: het barst er van het leven. In het voorjaar en de zomer staan de weilanden vol bloemen, kom je er talloze vlinders en andere insecten tegen en hoor je de weidevogels luid roepen. Het is werkelijk een prachtige polder en in coronatijd 'herontdekt' door de 'Bergenaren.' Er wordt volop gewandeld rond en door de polder.

Buurtbewoners organiseren initiatief voor behoud van de polder

Een aantal buurtbewoners (Gerry Hurkmans en Raymond van Splunder) wil de polder veiligstellen voor de toekomst en voorkomen dat hier bijvoorbeeld wordt gebouwd. Zij hebben het initiatief genomen een toekomstplan te maken voor de unieke Zuurvenspolder, met als belangrijkste doel: de bloemrijke weilanden omvormen tot rijke natuur, behoud van het unieke karakter, de biodiversiteit verhogen en tegelijkertijd te onderzoeken welke vormen van recreatie het beste passen bij deze polder. Een ingewikkeld proces, waarvoor je de nodige natuurkennis in huis moet hebben. Daarom hebben

de buurtbewoners de samenwerking gezocht met Landschap Noord-Holland. Deze natuurorganisatie kan dit soort projecten goed begeleiden, weet precies wat er nodig is om biodiversiteit te verhogen in het gebied en heeft veel ervaring met natuurontwikkeling. Ook u als omwonende betrekken we bij de plannen voor dit gebied. En met lokale of regionale partijen voor archeologie en historie willen we onderzoeken hoe we de rijke geschiedenis van de polder beter zichtbaar kunnen maken.

Waarom is natuurontwikkeling in de Zuurvenspolder zo interessant?

Deze polder beschikt over een rijke historie en er is al een enorme

verscheidenheid aan bijzondere flora en fauna te vinden. Door de rijke variatie in het landschap met natuurlijke hoogteverschillen, de hiermee samenhangende grondwaterstromen en verschillen in de bodem, heeft de Zuurvenspolder een grote potentie voor verdere natuurontwikkeling. Het beter zichtbaar maken van de rijke geschiedenis zou de recreatieve waarde enorm kunnen verhogen. Mensen krijgen hier de ruimte om te genieten en tot rust te komen in een mooi, open landschap.

In 2016 kwamen wij, Gerry en Sandra Hurkmans, met onze twee kinderen aan de rand van de Zuurvenspolder wonen en werden meteen verliefd op deze bijzondere plek met mooie vergezichten en prachtige natuur. Onze buurvrouw Vreni Dijkstra, een zeer bekend imker en oud-voorzitter van de Bijenvereniging in Noord-Holland, vertelde ons dat er vroeger zoveel verschillende wilde bloemen en planten groeiden in het gebied, maar dat de stand van de wilde bijen en hommels de laatste jaren enorm terug liep. Zo is bij ons het plan ontstaan om te proberen van de Zuurvenspolder een natuurgebied te maken. Wij kwamen in contact met een aantal burens, die allen erg betrokken zijn met de flora en fauna van deze omgeving. Raymond en Floor van Splunder ontwikkelden vijf jaar geleden op hun weiland, grenzend aan de Zuurvenspolder, meer natuur door de aanleg van vlakke oevers en een poeltje. Inmiddels zien zij een enorme verrijking van biodiversiteit: de rietorchis bloeit weldadig op de vochtige plekken, talrijke hazen rennen over het land, de kleine karekiet zingt in het riet en de lepelaar foerageert regelmatig in de Molensloot. Zij bleken plannen te hebben om dit verder uit te breiden en het afgelopen jaar zijn we samen in gesprek gegaan met natuurorganisatie Landschap Noord-Holland, de gemeente Bergen en de provincie Noord-Holland. Onze ideeën en voorstellen worden zeer positief ontvangen.

Graag delen wij onze ideeën met u

1. Ontwikkelen van natuurwaarden

De Molensloot vormt de hoofdslagader van de polder. De natste en laagste delen langs de Molensloot en in de waterberging kunnen verder worden ontwikkeld naar open water, rietland en rietruigte. Hiermee ontstaat voor vissen die uit het Noord-Hollandskanaal het gebied in

trekken een belangrijk paaigebied. Watervogels zoals de fuut vinden hier hun broedgebied en de rietkragen vormen een belangrijk leefgebied voor rietvogels zoals blauwborst, kleine karekiet en rietgors. Langs de oevers groeit bijzondere flora zoals gele lis en allerlei soorten orchideeën.

Het open en natte polderlandschap leent zich verder goed voor de ontwikkeling

van bloemrijke, vochtige hooilanden en schraalgraslanden. Deze drassige graslanden zijn belangrijk voor (weide) vogels die er volop voedsel vinden en voor lepelaars om er te foerageren. De natste delen, die tot ver in het voorjaar onder water staan, worden uniek voorplantingsgebied voor beschermde soorten als de rugstreeppad en een variëteit aan kikkers.

